

УДК 332.1:330.31:005.591(477)

Кльоба Руслан,
PhD аспірант Лабораторії проектів та ініціатив,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк
kloba.ruslan@vnu.edu.ua

АНАЛІЗ ФАКТОРІВ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ ТА МОДЕЛЮВАННЯ ПЕРСПЕКТИВ СМАРТ-РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

Україна, подібно багатьом іншим країнам, стоїть перед завданням створення стійкого та ефективного економічного розвитку своїх регіонів. Одним із ключових інструментів досягнення цієї мети є розумна спеціалізація та впровадження смарт-стратегій розвитку. У цій статті ми проведемо аналіз факторів спеціалізації та розглянемо моделі перспектив смарт-розвитку регіонів України.

1. Стан економіки регіонів України.

Україна має різноманітні регіональні особливості, які визначаються географічним положенням, наявністю природних ресурсів, історичними та культурними чинниками. Зокрема, за останні роки спостерігається збільшення економічного розвитку у західних та центральних регіонах країни, тоді як східні та південні області залишаються менш розвиненими.

Наприклад, розглянемо Дніпропетровську область, яка відома своїм великим промисловим потенціалом, особливо у сфері металургії та машинобудування. Зважаючи на це, область може визначити свою стратегічну спеціалізацію у сфері високотехнологічного машинобудування, спрямованого на виробництво компонентів для вітроенергетики. Це дозволить області використовувати свої технічні знання та інфраструктуру для стимулювання інвестицій у перспективну галузь.

2. Фактори спеціалізації.

Для визначення оптимальних шляхів розвитку регіонів важливо зрозуміти фактори, які впливають на їхню спеціалізацію. Серед таких факторів можна виділити наявність природних ресурсів, інфраструктуру, науковий потенціал, трудові ресурси, доступ до ринків тощо. Наприклад, регіони з багатими природними ресурсами можуть спеціалізуватися на видобутку та переробці цих ресурсів, тоді як регіони з розвиненою науково-технічною сферою можуть вибрати спеціалізацію в галузі інноваційних технологій.

Полтавська область, з багатими земельними ресурсами та сприятливим кліматом для сільського господарства, може обрати стратегічну спеціалізацію у сільському господарстві з фокусом на вирощуванні органічних продуктів. Враховуючи попит на здорову та екологічно чисту продукцію як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках, це може стати стимулом для розвитку місцевого сільського господарства та залучення інвестицій у виробництво органічної продукції.

3. Моделювання перспектив смарт-розвитку.

Залучення сучасних технологій та цифрових інновацій є ключовим елементом для реалізації стратегій смарт-розвитку. Моделювання перспектив смарт-розвитку регіонів передбачає розробку інтегрованих стратегій, які поєднують в собі розвиток інфраструктури, стимулювання інноваційних ініціатив, підвищення якості освіти та кадрового потенціалу, а також сприяння створенню умов для розвитку підприємництва та малого бізнесу.

Наприклад, Львівська область може розробити модель смарт-розвитку, спрямовану на створення інноваційного інформаційного та технологічного хабу. Шляхом створення сприятливого середовища для розвитку ІТ-індустрії, відкриття інкубаторів та акселераторів для стартапів, а також впровадження цифрових технологій у місцевий бізнес та адміністрацію, область може забезпечити сталий економічний розвиток та залучення талановитої молоді.

4. Практичні аспекти реалізації смарт-розвитку.

Успішна реалізація стратегій смарт-розвитку вимагає планування та координації зусиль усіх зацікавлених сторін, включаючи місцеві та центральні урядові органи, бізнес-середовище, наукові установи та громадські організації. Необхідно також враховувати потенційні ризики та виклики, пов'язані з реалізацією смарт-стратегій, такі як нестабільність економічної ситуації, недостатня кваліфікація робочої сили та нестача інвестицій.

На прикладі Івано-Франківської області можна побачити, як місцеві владні структури спільно з бізнес-середовищем та активними громадськими організаціями реалізують практичні ініціативи з розвитку смарт-технологій у туризмі. Шляхом створення цифрових майданчиків для туристів, розробки мобільних додатків та впровадження інтерактивних технологій у туристичних об'єктах, область стає привабливішою для внутрішніх та зовнішніх туристів, що сприяє розвитку місцевої економіки.

Аналіз факторів спеціалізації та моделювання перспектив смарт-розвитку регіонів України вказує на важливість інтегрованого підходу до розвитку, який поєднує в собі глибоке розуміння потенціалу регіонів, врахування місцевих особливостей та впровадження інноваційних технологій. Реалізація цих стратегій може стати ключовим чинником для сталого економічного зростання та підвищення конкурентоспроможності регіонів України.

Список використаних джерел:

1. Платформа смарт-спеціалізації. Електронний ресурс. URL: <https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/what-we-do>
2. Український інститут міжнародної політики. Електронний ресурс. URL: <http://www.uiip.org.ua/uk/>
3. Індустрія 4.0. Електронний ресурс. URL: <https://www.industry4ukraine.net/publications/smart-specjalizacziya-v-ukrayini-yakoyu-maye-butyu-czilova-model/>
4. Pavlikha N., Tymbaliuk I., Voichuk M., Kolomechiuk V. City marketing as the integrated development Instrument: sustainable development and smart growth

“Business Education in the 21st Century”, Book of abstracts of the second International Scientific Conference on Business and Economics (ISCBE’18), May 25, 2018, Tetovo, Republic of Macedonia, 2018 p. С. 32.

5. Павліха Н. В., Войчук М. В. Організаційно-економічні засади управління сталим розвитком міста: Монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2019. 236 с.

6. Pavlikha N., Voichuk M., Kolomechiuk V. Leipzig Charta: Sustainable city development for smart future perspective in European Union. The economy of Bulgaria and the European Union in the global world: Management, marketing and entrepreneurship, corporate control and business development in Bulgaria and in the EU. Collective Monographs of Scientific Articles. Sofia: UNSS, 2018. P. 117–126.

7. Pavlikha N., Tsybaliuk I., Luhova M. Strategic benchmarks of regions of Ukraine convergence based on the investment activity intensification. *Development of the innovative environmental and economic system in Ukraine: collective monograph* / ined. V. Khudolei, T. Ponomarenko. OKTAN PRINT s.r.o. 2019. Czech Republic. P. 22-45.

8. Pavlikha N., Khomiuk N., Demianchuk O., Shelenko D., Sai L., Korneliuk O., Naumenko N., Skorohod I., Tsybaliuk I., Voichuk M. Economic Assessment of Inclusive Development of Territorial Communities Within Rural Areas: A Case Study Of Ukraine. *Ad Alta: Journal Of Interdisciplinary Research*, 2021. VOL. 12, ISSUE 1, SPECIAL ISSUE XXV. Pp. 97–104. URL: <https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/120125/PDF/120125.pdf>

9. Pavlikha N., Khomiuk N., Demianchuk O., Shelenko D., Sai L., Korneliuk O., Naumenko N., Skorohod I., Tsybaliuk I., Voichuk M. Economic assessment of inclusive development of territorial communities within rural areas: a case study of Ukraine. *Ad alta: journal of interdisciplinary research*. 2022. Vol. 12, Issue 1, Special XXV. P. 97-104.

10. Хомюк Н.Л., Павліха Н.В. Напрями диверсифікації сільськогосподарського виробництва в Україні на засадах сталого розвитку. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Ґжицького. Серія: Економічні науки*. 2020. Вип. 22. № 95. С. 45–51. URL: [.https://nvlvet.com.ua/index.php/economy/article/view/4056](https://nvlvet.com.ua/index.php/economy/article/view/4056)